

**ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 28 ΜΑΪΟΥ 2004
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ**

**Κείμενο διδαγμένο από το πρωτότυπο
Λυσίου, 'Υπέρ Μαντιθέου, §§ 7-8**

A.

Κανείς λοιπόν δε θα μπορούσε να αποδείξει ούτε ότι εγώ περιλήφθηκα στους καταλόγους από τους φύλαρχους ούτε ότι παραπέμφθηκα στους δημόσιους συνηγόρους ούτε ότι επέστρεψα χρήματα. Και όμως είναι εύκολο όλοι να κατανοήσουν αυτό, ότι δηλαδή ήταν υποχρεωμένοι οι φύλαρχοι, αν δεν παρουσίαζαν στους καταλόγους όλους τους ιππείς που χρηματοδοτήθηκαν από το κράτος, να καταβάλουν οι ίδιοι τα χρήματα. Επομένως πολύ πιο δίκαιο θα ήταν να έχετε εμπιστοσύνη σ' εκείνους τους καταλόγους παρά σ' αυτή την πινακίδα. Γιατί απ' αυτή την πινακίδα ήταν εύκολο να σβήσει τ' όνομά του οποίος ήθελε, σ' εκείνους τους καταλόγους ήταν υποχρεωμένοι οι φύλαρχοι να παρουσιάσουν όσους χρημάτισαν ιππείς.

B.1.

Στην πρώτη περίοδο της όγδοης παραγράφου ο ρήτορας δηλώνει ότι, και αν ακόμη είχε υπηρετήσει στο ιππικό την περίοδο των τριάκοντα αυτό δε θα ήταν δίκαιο να αποτελέσει λόγο απόρριψης της υποψηφιότητάς του ως βουλευτή. Για τον κατηγορούμενο αυτό που έπρεπε να ερευνηθούν οι δικαστές ήταν το αν αδίκησε κανένα συμπολίτη του. Γι' αυτό και διατυπώνει δύο υποθετικούς συλλογισμούς του μη πραγματικού που συνδέονται αντιθετικά μεταξύ τους με το σύνδεσμο «αλλά». Η υποθετική αυτή άποψη του Μαντιθέου είναι εύστοχη και στηρίζεται στην εκλογή πολλών από τους παρόντες βουλευτές όχι μόνο στο αξίωμα αυτό, αλλά και στο αξίωμα του στρατηγού και του ιππάρχου, παρόλο που υπηρέτησαν στο ιππικό επί των Τριάκοντα. Επιδιοκτιμάζοντας την εκλογή τους επιδιώκει να κερδίσει τη συμπάθειά τους και μια ανάλογη ευνοϊκή και δίκαιη γι' αυτόν απόφαση.

B.2.

Το ανάβηθι σημαίνει ότι οι μάρτυρες ανέβαιναν σε ένα βάθρο (το πόδιον), για να είναι ορατοί και να τους ακούνε καλά οι δικαστές. Σ' αυτό το σημείο ο Μαντιθέος καλεί τον μάρτυρα να καταθέσει κυρίως για το χρόνο της επιστροφής του από τον Πόντο, στον οποίο αναφέρθηκε στην παράγραφο 4. Όπως φαίνεται από το κείμενο, τον μάρτυρα τον καλούσε ο ίδιος ο ρήτορας, ο οποίος διέκοπτε για όσο χρόνο κατέθετε ο μάρτυρας και έπειτα συνέχιζε την αγόρευσή του. Η κατάθεση του μάρτυρα εντάσσεται στην κατηγορία των άτεχνων πίστευων (=αποδείξεων) και σ' αυτές υπάγονται οι νόμοι, τα έγγραφα, οι όρκοι και αί βάσανοι (τα βασανιστήρια των δούλων για τον έλεγχο της ειλικρίνειάς τους). Οι άτεχνες πίστεις δεν εξαρτώνται από την τέχνη του ρήτορα αλλά

από την ευγλωτία και τα επιχειρήματα του μάρτυρα. Η ικανότητα του ρήτορα διαφάνηκε στις παραγράφους 7 και 8 οι οποίες οργανώθηκαν βάσει των έντεχνων πίστewων, δηλαδή του ήθους, του πάθους και των επιχειρημάτων.

B.3.

ισηγορία: η ισότητα στο δικαίωμα του λόγου, που αποτελούσε το βασικό χαρακτηριστικό του δημοκρατικού πολιτεύματος και επέτρεπε την αξιοποίηση του φυσικού ταλάντου των ρητόρων.

εικότα: Η ρητορική ως «πειθούς δημιουργός», ως τεχνική δηλαδή που έχει στόχο να πείσει, δεν ενδιαφέρεται να ανακαλύψει και να διδάξει τα αληθινά και τα δίκαια, αλλά να εκθέσει τα «εικότα» δηλαδή τα πιθανά, τα αληθοφανή, αυτά που μοιάζουν να είναι και ας μην είναι, αληθινά φτάνει να συμφέρουν το ρήτορα ή τον πελάτη του.

δισσοί λόγοι: Ο Πρωταγόρας είχε διατυπώσει την άποψη ότι για κάθε ζήτημα υπάρχουν δύο λόγοι (απόψεις) αντίθετοι μεταξύ τους με την απαίτηση να είναι και οι δυο συγχρόνως εξίσου αληθινοί (δισσοί λόγοι).

κλεψύδρα: Το υδραυλικό χρονόμετρο που περιόριζε τον χρόνο των αγορεύσεων.

λογογράφοι: έμπειροι δικανικοί ρήτορες, που με το αζημίωτο φυσικά, έγραφαν τα κείμενα των λόγων τα οποία ήσαν υποχρεωμένοι οι διάδικοι να αποστηθίσουν και να απαγγείλουν στο δικαστήριο.

B.4.

παραδοθέντα: δοτικός, προδοσία

καταβαλόντα: βολή, βαλίστρα

χρωμένους: χρηστικός, χρηματιστήριο

ήγεισθαι: ηγούμενος, ηγέτης

ανάβηθι: βήμα, βηματοδότης

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ίσοκράτους, Περί του Ζεύγους, § 28.

Γ.1.

Παρέλαβε από τους προγόνους λοιπόν τη φιλική διάθεση (ή εύνοια) που προς το λαό (ή δημοκρατική παράταξη) είχε γίνει τόσο παλιά και γνήσια και λόγω πολύ μεγάλων ευεργεσιών· αυτός ο ίδιος όμως έμεινε ορφανός (διότι ο πατέρας του πέθανε πολεμώντας τους εχθρούς στην Κορώνεια) και κηδεμονεύτηκε από τον Περικλή, για τον οποίο όλοι μπορούν να παραδεχθούν ότι υπήρξε ο πιο συνετός και ο πιο δίκαιος και ο πιο σοφός από τους πολίτες. Γιατί πιστεύω ότι κι αυτό είναι από τα θετικά, ότι επειδή προήλθε από τέτοιου είδους (ανθρώπους), σε τέτοια ήθη κηδεμονεύτηκε και ανατράφηκε και εκπαιδεύτηκε.

Γ.2.

α) δῆμον → δήμοις

ὀρφανός → ὀρφανῶν

πατήρ → πατρός

ὄν → οὓς

πάντες → παντί

β) παρέλαβεν → παράλαβε

γενέσθαι → γένοιτο

ἡγοῦμαι → ἡγοῦντο

εἶναι → εἷ

παιδευθῆναι → ἐπαιδεύθησαν

Γ.3.

μεγίστας: επιθετικός προσδιορισμός στο "εὐεργεσίας"

αὐτοῦ: γενική κτητική στο "πατήρ"

ἐν Κορωνεία: επιρρηματικός εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο και προσδιορίζει τη μετοχή "μάχόμενος"

ὑπὸ Περικλέους: εμπρόθετος προσδιορισμός ποιητικού αιτίου στο ρήμα "ἐπετροπεύθη"

γενέσθαι: ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του ρήματος "ἂν ὁμολογήσειαν".

Επιμέλεια απαντήσεων των θεμάτων:
Καββάλου Μαρία, Μπουμέλης Γιάννης, Σισμανίδου Στέλλα